

Chambre des Représentants		Kamer der Volksvertegenwoordigers	
Session de 1932-1933	N° 38 SÉANCE du 31 Janvier 1933	N° 38 VERGADERING van 31 Januari 1933	Zittingsjaar 1932-1933

PROJET DE LOI

complétant les dispositions sur la participation aux infractions prévues par le code pénal militaire et punissant certaines provocations publiques et propagandes systématiques qui mettent en péril le recrutement et la discipline de l'armée.

WETSONTWERP

tot aanvulling van de bepalingen op de deelneming aan de bij het militair Strafwetboek voorziene misdrijven en tot bestrafing van het openbaar aanzetten en het voeren van systematische propaganda tot het plegen van feiten die de werving van en de tucht in het leger in gevaar brengen.

EXPOSE DES MOTIFS

MADAME, MESSIEURS,

Cédant aux sollicitations de personnes étrangères à l'armée, des jeunes gens en âge de milice refusent le service militaire, des soldats commettent des insubordinations ou d'autres infractions au code pénal militaire. Les uns et les autres sont sévèrement punis, mais les provocateurs, assurément plus coupables, échappent à toute sanction.

Semblable insuffisance de la loi est dangereuse pour l'ordre social et profondément immorale.

Pour y remédier, il convient à la fois de rendre punissable la participation de personnes étrangères à l'armée à des infractions prévues par le code pénal militaire et de réprimer certaines provocations publiques et propagandes systématiques, qui mettent en péril le recrutement et la discipline de l'armée et, par là même, la défense du territoire national.

Tel est le double objet du projet de loi que le Gouvernement a l'honneur de vous soumettre. Ce projet est l'œuvre du Conseil de législation.

I. — De la participation de personnes étrangères à l'armée à des infractions réprimées par le code pénal militaire.

L'article 58 du code pénal militaire rend applicables aux infractions militaires les dispositions du code pénal ordinaire sur la participation criminelle.

Cependant, ni la doctrine ni la jurisprudence n'admet-

MEMORIE VAN TOELICHTING

MEVROUW, MIJNE HEEREN,

Ingaande op de aanzoeking van personen die niet tot het leger behooren, weigeren dienstplichtige jongelingen hun legerdienst te vervullen, maken soldaten zich schuldig aan insubordinatie of aan andere overtredingen van het Militair Strafwetboek. De eenen zoowel als de anderen worden streng gestraft; de aanstokers daarentegen, die ongetwijfeld schuldiger zijn dan zij, ontsnappen aan alle sanctie.

Een dergelijke ontoereikendheid van de wet is gevaarlijk voor de maatschappelijke orde en in hoge mate immoreel.

Om in die ontoereikendheid te voorzien, past het de deelneming vanwege niet tot het leger behoorende personen, aan misdrijven die voorzien zijn door het Militair Strafwetboek strafbaar te stellen en tevens het openbaar aanzetten en het voeren van systematische propaganda tot het plegen van feiten die de werving en de legerdienst, en dienvolgens ook de verdediging van 's Lands grondgebied, in gevaar brengen, te beteugelen.

Deze punten te regelen is het tweevoudig doel van het wetsontwerp, dat de Regeering de eer heeft U ter besprekking voor te leggen.

Het werd opgemaakt door den Raad van wetgeving.

I. — Deelneming van niet tot het leger behoorende personen aan misdrijven die door het Militair Strafwetboek strafbaar gesteld zijn.

Artikel 58 van het Militair Strafwetboek maakt de bepalingen van het gewoon Strafwetboek in zake deelneming aan strafbare feiten toepasselijk op de militaire misdrijven.

Echter nemen noch de leer noch de rechtspraak aan,

tent que les coauteurs ou complices civils d'un militaire qui a commis une infraction réprimée par le code pénal militaire, puissent être poursuivis par application de l'article 58.

Cette solution heurte l'équité.

Pourquoi le civil, qui provoque par dons, promesses ou menaces, un militaire à l'abandon d'un poste ou à l'insubordination et voit cette provocation produire son effet, est-il soustrait à l'application de la loi, alors que le militaire est sévèrement puni ?

Sans doute, lorsque l'infraction militaire constitue en même temps une infraction de droit commun, le coauteur ou complice civil n'échappera pas à toute peine; mais, même dans ce cas, on ne saurait expliquer pourquoi les auteurs de la même infraction doivent encourir des peines dont la gravité diffère non point suivant la culpabilité de l'auteur, mais suivant sa qualité de civil ou de militaire.

Autre anomalie : les militaires en congé illimité restent soumis au code pénal militaire lorsqu'ils participent à une révolte ou une désertion avec complot (loi du 15 juin 1899, art. 4); par contre, ils peuvent impunément provoquer à l'insubordination.

Pour combler ces lacunes et assurer une répression plus équitable des infractions militaires, le projet de loi fait suivre l'article 100 du code pénal ordinaire, qui détermine les limites dans lesquelles les dispositions du premier livre de ce code sont applicables aux infractions prévues par les lois et règlements particuliers, par un article 100bis aux termes duquel les dispositions de ce premier livre sont « applicables sans exception aux personnes qui, n'étant pas soumises aux lois pénales militaires, ont participé à un crime ou à un délit réprimé par le code pénal militaire. Toutefois, l'emprisonnement militaire est remplacé à leur égard par un emprisonnement de même durée et la destitution, portée comme peine principale, par un emprisonnement de deux mois à trois ans ».

**

L'article 5 du code pénal ainsi conçu : « Les dispositions du présent code ne s'appliquent pas aux infractions prévues par les lois et règlements militaires », avait pour objet de maintenir force obligatoire aux dispositions de l'ancien code pénal, pour l'armée de terre.

Depuis le code pénal militaire de 1870, l'article 5 a perdu toute portée.

D'où l'article 2 du projet de loi, qui abroge l'article 5 du code pénal.

II. — De la répression de certaines provocations publiques et propagandes systématiques, mettant en péril le recrutement et la discipline de l'armée.

Les provocations à commettre des crimes ou des délits sont punies de la même peine que le crime ou le délit,

dat de burgerlijke mededaders of medeplichtigen van een militair, die een door het Militair Strafwetboek strafbaar gesteld misdrijf begaan heeft, bij toepassing van artikel 58 kunnen vervolgd worden.

Deze oplossing druischt in tegen de billijkheid.

Waarom blijft een burger, die door geschenken, beloften of bedreigingen een militair tot verlaten van zijn post of tot insubordinatie aanzet, en wanneer aan die aanzetting gevolg wordt gegeven, buiten toepassing van de wet, terwijl de militair streng gestraft wordt ?

Weliswaar zal de burgerlijke mededader of medeplichtige niet gansch ongestraft blijven, indien het militair misdrijf tevens een vergrijp tegen het gemeen recht is; maar, zelfs in dat geval, zou men niet kunnen uitleggen waarom de daders van eenzelfde misdrijf straffen moeten ondergaan die in zwaarte verschillen niet volgens den graad van schuld van den dader, maar volgens zijn hoedanigheid van burger of van militair.

Een tweede abnormaliteit is de volgende : de militairen met onbepaald verlof blijven onder de toepassing van het Militair Strafwetboek wanneer zij deelnemen aan een mutterij of aan een desertie met samenspanning (wet van 15 Juni 1899, art. 4); zij kunnen daarentegen ongestraft tot insubordinatie aanzetten.

Om deze leemten te vullen en om de militaire misdrijven op billijkere wijze te beteugelen, heeft het wetsontwerp aan artikel 100 van het gewoon Strafwetboek dat vaststelt binnen welke grenzen de bepalingen van het I^e Boek van dat wetboek toepasselijk zijn op de misdrijven voorzien door de bijzondere wetten en verordeningen, een artikel 100bis toegevoegd luidens hetwelk : « de bepalingen van dat I^e Boek worden zonder uitzondering toegepast op de personen voor wie de militaire strafwetten niet gelden, maar die deel genomen hebben aan een misdaad of aan een wanbedrijf, waarop het Militair Strafwetboek straf stelt. De militaire gevangenisstraf, echter, wordt vervangen door een gevangenisstraf van denzelfden duur, en de als hoofdstraf opgelegde afzetting, door een gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar ».

**

Artikel 5 van het Strafwetboek dat luidt als volgt : « De bepalingen van dit Wethoek worden niet toegepast op de misdrijven, door de militaire wetten en verordeningen gestraft » had voor doel de bindende kracht van de bepalingen van het vroeger Strafwetboek te behouden voor het leger te lande.

Sedert de invoering van het Militair Strafwetboek van 1870 heeft artikel 5 alle betekenis verloren.

Dit is de reden van bestaan van artikel 2 van het wetsontwerp, dat artikel 5 van het Strafwetboek opheft.

II. — Bestrafning van het openbaar aanzetten en het voeren van systematische propaganda tot het plegen van feiten die de werving van en de tucht in het leger in gevaar brengen.

De aanzetting om misdaden of wanbedrijven te plegen wordt gestraft met dezelfde straf als de misdaad of het

lorsqu'elles ont été suivies d'effet; l'article 66 du code pénal range les provocateurs parmi les auteurs de l'infraction. Lorsqu'elles n'ont pas été suivies d'effet, ces provocations sont frappées de peines moindres par l'article premier de la loi du 25 mars 1891.

Dans le système de la loi de 1891, les provocations non suivies d'effet ne sont punies que si elles sont publiques.

L'article 3 du projet, destiné à compléter l'article premier de cette loi, laisse intact ce principe.

Nulle modification n'est apportée au § 1er de l'article, qui vise la provocation publique, non suivie d'effet, à commettre des faits qualifiés crimes par la loi.

Si ce § 1er atteint la provocation à tous les crimes, le § 2 ne réprime que la provocation publique, non suivie d'effet, à commettre les délits prévus par certains articles de lois énumérés. Il y a lieu, aujourd'hui, de modifier cette énumération.

D'une part, en effet, plusieurs de ces articles, ayant été abrogés, n'ont plus de raison d'y figurer.

D'autre part, il convient d'y ajouter les délits prévus par le code pénal militaire.

Tel est le but de l'article 3 du projet de loi, qui substitue à l'alinéa 2 de l'article premier de la loi du 25 mars 1891 un alinéa nouveau, ainsi conçu :

« Quiconque, par l'un des modes indiqués au § 1er, aura directement et méchamment provoqué, sans que cette provocation ait été suivie d'effet, à commettre l'un des délits prévus soit par les articles 269 à 274, 313, 463, 523, 528, 533, 534, 557 N° 6 § 2 du code pénal, soit par le code pénal militaire, sera puni d'un emprisonnement de huit jours à trois mois et d'une amende de vingt-six francs à mille francs. »

**

Même ainsi complété, l'alinea 2 de l'article premier de la loi du 25 mars 1891 n'atteint pas la provocation au refus du service militaire, alors que cette provocation fait aujourd'hui l'objet de véritables campagnes qu'il faut arrêter d'urgence pour éviter de mettre en péril le recrutement de l'armée.

Celui qui refuse le service militaire ne commet pas un *délit*, en ce sens qu'il ne peut être frappé d'aucune peine par une juridiction répressive. Il est déclaré réfractaire (article 76 de l'arrêté royal du 5 mars 1929, portant coordination de la loi sur la milice) et, à moins que son recours ou celui de ses parents n'ait été accueilli (article 77c), ou qu'il n'ait été reconnu inapte (article 77e), il doit accomplir trois ans de service actif avant de pouvoir être envoyé en congé illimité (article 77d).

La prolongation du service actif a paru être, en temps de paix, la sanction la plus adéquate; elle n'a pas le caractère d'une peine, au sens juridique du mot.

wanbedrijf, indien die aanzetting uitwerking heeft gehad; artikel 66 van het Strafwetboek rangschikt de personen die tot het plegen van een misdrijf aanzetten onder de daders van het misdrijf. Indien die aanzetting zonder uitwerking is gebleven, wordt zij met kleinere straffen gestraft door artikel 1 der wet van 25 Maart 1891.

Volgens de regeling der wet van 1891, wordt de aanzetting die zonder uitwerking bleef, niet gestraft, tenzij zij openbaar is.

Artikel 3 van het ontwerp, dat moet dienen om artikel 1 van die wet aan te vullen, laat dat beginsel onaangeraakt.

Geen enkele wijziging wordt gebracht aan § 1 van het artikel, dat betrekking heeft op de zonder uitwerking gebleven openbare aanzetting om feiten te plegen die door de wet misdaad worden geheeten.

Terwijl die eerste paragraaf de aanzetting tot gelijk welke misdaad treft, straft § 2 enkel de zonder uitwerking gebleven openbare aanzetting tot het plegen van misdrijven welke door sommige artikelen van de opgesomde wetten zijn voorzien. Er zijn gronden om, thans, die opsomming te wijzigen.

Want eenerzijds is er geen reden meer om verschillende van die artikelen nog in die opsomming te laten voorkomen daar zij vervallen zijn.

Anderzijds dienen er de misdrijven aan toegevoegd die voorzien zijn door het Militair Strafwetboek.

Dit is het doel van artikel 3 van het wetsontwerp, dat alinea 2 van artikel 1 der wet van 25 Maart 1891 vervangt door een nieuwe alinea luidende als volgt :

« Met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden, en met geldboete van zes en twintig frank tot duizend frank wordt gestraft al wie, op een van de wijzen in § 1 aangeduid, rechtstreeks en kwaadwillig, doch zonder gevolg, aangezet heeft om een van de misdrijven te plegen welke zijn voorzien hetzij door de artikelen 269 tot 274, 313, 463, 523, 528, 533, 534, 557, N° 6 § 2 van het Strafwetboek, hetzij door het Militair Strafwetboek. »

**

Maar zelfs op die wijze aangevuld, treft alinea 2 van de wet van 25 Maart 1891 de aanzetting tot dienstweigering niet, terwijl nochtans heden ten dage tot die aanzetting een echte campagne gevoerd wordt, waaraan ten spoedigste een einde dient gemaakt wil men vermijden dat de werving van het leger in gevaar gebracht wordt.

Hij die legerdienst weigert begaat geen misdrijf met dien verstande dat hem geen straf kan worden opgelegd door een strafrechter. Hij wordt wederspannig verklaard (art. 76 van het Koninklijk besluit van 5 Maart 1929, houdende samenschakeling van de wet op de milie), en, tenzij zijn beroep of dat zijner ouders aangenomen werd (art. 77c) of hij ongeschikt voor den dienst werd bevonden (art. 77e), moet hij drie jaar actieve dienst doen, vooraleer met onbepaald verlof te kunnen worden gezonden (art. 77d).

De verlenging van actieve dienst bleek, in vredestijd, de meest gepaste sanctie te zijn; zij heeft het kenmerk niet van een eigenlijke straf in den juridischen zin van het woord.

Cependant, celui qui subit cette sanction est atteint et rien ne justifierait l'impunité accordée à celui qui y expose ses concitoyens en les provoquant à refuser le service militaire.

La provocation à ce refus doit être punie, même si elle n'a pas été suivie d'effet, car exiger que le refus du service militaire soit consommé pour que le délit de provocation existe, ce serait enlever à la loi toute efficacité.

Le refus du service militaire n'est juridiquement consommé qu'au moment où le réfractaire est déclaré apte au service et frappé de la sanction de trois ans de service actif (art. 77 d, de l'arrêté royal du 5 mars 1929, portant coordination). C'est longtemps avant ce moment que les provocateurs ou les propagandistes exercent leur action néfaste; s'il fallait, pour qu'ils soient punissables, que leurs victimes eussent été déférées au bureau de recrutement et déclarées aptes au service, les parquets devraient demeurer impuissants devant une propagande de plus en plus active; la campagne se prolongerait dans l'impunité jusqu'au jour où les réfractaires seraient déférés au bureau de recrutement; les propagandistes se réfugieraient alors à l'étranger et la loi apparaîtrait plutôt comme une loi de protection des destructeurs de l'armée.

D'autre part, l'expérience l'a malheureusement démontré, il ne suffit pas ici d'atteindre la provocation publique telle qu'elle est décrite au § 1er de l'article premier de la loi du 25 mars 1891; il est des provocateurs au refus du service militaire qui, au lieu de s'adresser ouvertement au public, s'adressent individuellement à ceux qu'ils veulent provoquer; profitant de ce qu'ils sont seuls avec leur victime, loin de tout contradicteur, ils l'endoctrinent. Leur action n'est-elle pas plus pernicieuse encore que celle de l'orateur? Certes, une conversation privée demeure et doit demeurer hors du champ d'application de la loi; aussi le texte proposé se borne-t-il à assimiler à la provocation publique, définie au § 1er de l'article premier de la loi du 25 mars 1891, la *propagande systématique*. Ce que le texte atteint, c'est une provocation qui, si elle peut revêtir parfois, dans la forme, l'apparence de provocations individuelles, constitue cependant, au fond, une provocation publique; c'est une action entreprise sur le public par des interventions répétées auprès d'individus.

D'où le 3e alinéa de l'article 3 du projet :

« Quiconque, par l'un des modes indiqués au § 1er, ou par une propagande systématique, aura directement et méchamment provoqué, même si cette provocation n'a pas été suivie d'effet, à refuser le service militaire soit en ne se soumettant pas à l'une des opérations du recrutement, soit en n'obéissant pas à un appel ou à un rappel sous les armes, soit en ne se présentant pas à une revue d'effectifs, sera puni des mêmes peines. »

Nochtans is hij, die bedoelde sanctie ondergaat, getroffen, en niets zou wettigen dat hij, die zijn medeburgers aan die sanctie blootstelt, door ze tot dienstweigering aan te zetten, strafeloos zou blijven.

De aanzetting tot dienstweigering moet gestraft worden, zelfs als zij zonder uitwerking blijft; immers, eischen dat de weigering tot dienen werkelijk voltrokken zou zijn opdat het misdrijf van aanzetting zou bestaan, zou aan de wet alle doeltreffendheid ontnemen.

Onder juridisch opzicht is de dienstweigering slechts voltrokken wanneer de wederspannige voor den dienst geschikt verklaard is en hem als sanctie drie jaar actieve dienst werd opgelegd (art. 77 van het Koninklijk besluit van 5 Maart 1929, houdende samenschakeling). Het is echter een langen tijd daarvoor dat de aanzetters of de propagandisten hun noodlottige werking uitvoeren. Moest het noodig zijn, opdat zij strafbaar zouden zijn, dat hun slachtoffers eerst voor het wervingsbureau gebracht en voor den dienst geschikt verklaard zouden geworden zijn, dan zouden de parketten machtelos moeten blijven voor een steeds bedrijviger wordende propaganda; de campagne zou ongestraft voortduren tot op den dag waarop de wederspannigen voor het wervingsbureau zouden gebracht worden; de propagandisten zouden dan de wijk naar het buitenland nemen en de wet zou eerder voorkomen als een wet tot bescherming van de vernielers van het leger.

Anderzijds — de ondervinding heeft het ongelukkig bewezen — volstaat het niet de openbare aanzetting te straffen, zooals die in § 1 van artikel 1 van de wet van 25 Maart 1891 omschreven wordt; er zijn er die aanzetten tot dienstweigering niet door zich openlijk tot het publiek te wenden, maar door zich persoonlijk te richten tot hen, die zij willen overreden; gebruik makend van het feit dat zij met hun slachtoffers alleen zijn, ver van al wie hen zou kunnen tegenspreken, overhalen zij hen tot hun leerstelsels. Is hunne werking nog niet verderfijker dan die van den redenaar? Voorzeker, blijft een privaat gesprek buiten het toepassingsgebied van de wet en moet het daarbuiten blijven; en daarom beperkt de voorgestelde tekst er zich bij de *systematische propaganda* gelijk te stellen met de in § 1 van artikel 1 van de wet van 25 Maart 1891 omschreven openbare aanzetting. Wat door den tekst strafbaar gesteld wordt is een aanzetting die, al kan zij soms in den vorm, den schijn aannemen van individuele aanzettingen, in den grond nochtans een openbare aanzetting is: het is een op het publiek ondernomen werking door herhaaldelijk gedane stappen bij personen.

Deze beschouwingen wettigen de 3^e alinea van artikel 3 van het ontwerp :

« Wordt met dezelfde straffen gestraft al wie, op een van de wijzen in § 1 aangeduid, of door het voeren van een systematische propaganda, rechtstreeks en kwaadwillig, zelfs zonder gevolg, aangezet heeft tot dienstweigering hetzij door zich niet te onderwerpen aan een van de wervingsverrichtingen, hetzij door geen gehoor te geven aan een oproeping of aan een wederoproeping onder de wapens, hetzij door zich niet bij een manschapmonstring te melden. »

Ces peines sont très modérées.

Elles le seraient trop à l'égard de ceux qui récidivent dans ce genre de provocations; aussi le projet prévoit-il expressément cette récidive dans un alinéa qui sera le § dernier de l'article 1e de la loi du 25 mars 1891.

En cas de récidive dans les cinq ans qui suivent une condamnation encourue en vertu du présent article, l'emprisonnement prévu au § 1e pourra être porté à cinq ans et celui prévu aux §§ 2 et 3 à un an; en outre, l'interdiction de l'exercice des droits énumérés à l'article 31 du code pénal sera prononcée pour un terme de cinq à dix ans.

**

Mais l'article 4 du projet de loi abroge le second alinéa de l'article 4 de la loi du 25 mars 1891.

En principe, lorsque l'action publique résultant d'un délit se prescrit par trois mois, la prescription peut être interrompue utilement, plusieurs fois, pourvu que l'action soit jugée dans le délai d'un an à partir du jour où le délit a été commis (art. 28 de la loi du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale).

Il n'existe à cette règle qu'une seule exception : le second alinéa de l'article 4 de la loi du 25 mars 1891 impose l'obligation de juger définitivement l'action basée sur les infractions prévues à l'article 1e dans le délai de six mois à partir du jour où l'infraction a été commise.

Si l'on comprend que la poursuite, pour être recevable, doive être intentée dans les trois mois, on voit moins bien pourquoi l'action entamée devient caduque lorsqu'elle n'est pas jugée dans les six mois; les garanties données à la défense, au cours de l'instruction préparatoire, par les lois du 25 octobre 1919 et du 19 août 1920, ont eu pour effet de rendre les procédures plus longues; le délai maximum de six mois imposé par le second alinéa de l'article 4 de la loi du 25 mars 1891 peut mettre les parquets dans l'impossibilité matérielle de mener à bien une poursuite entamée régulièrement en temps utile; un retour au droit commun et au délai maximum normal d'un an s'impose.

Le Ministre de la Justice,

P.-E. JANSON.

Le Ministre de la Défense nationale,

A. DEVEZE.

Die straffen zijn zeer gematigd.

Zij zouden al te gematigd zijn jegens hen die deze soort van aanstorting bij herhaling zouden plegen. Daarom voorziet het ontwerp uitdrukkelijk die herhaling in een alinea die de laatste paragraaf zal zijn van artikel 4 van de wet van 25 Maart 1891 :

« In geval van herhaling binnen vijf jaar na een op grond van dit artikel opgelopen veroordeeling, kan de door § 1 voorziene gevangenisstraf worden verhoogd tot vijf jaar, en de door §§ 2 en 3 voorziene gevangenisstraf tot een jaar; bovendien wordt de ontzetting uit de in artikel 31 van het Strafwetboek opgesomde rechten, voor een termijn van vijf jaar tot tien jaar uitgesproken ».

**

Maar krachtens artikel 4 van het ontwerp vervalt de 2^e alinea van artikel 4 van de wet van 25 Maart 1891.

In principe, wanneer de publieke vordering die uit een misdrijf ontstaat, na drie maanden verjaart, kan de verjaring op doeltreffende wijze meermalen gestuit worden, mitz de zaak gevounist wordt binnen den termijn van een jaar te rekenen van den dag waarop het wanbedrijf gepleegd werd (art. 28 van de wet van 17 April 1878, houdende den voorafgaanden titel van het Wetboek van Strafvordering).

Op dien regel bestaat er slechts één uitzondering : de tweede alinea van artikel 4 der wet van 25 Maart 1891 legt de verplichting op, definitief uitspraak te doen over de vordering, gegrond op de in artikel 4 voorziene misdrijven, binnen den termijn van zes maanden te rekenen van den dag waarop het misdrijf werd gepleegd.

Zoo het begrijpelijk is dat de vervolging, om ontvankelijk te zijn, ingesteld moet worden binnen drie maanden, is het minder duidelijk waarom de ingestelde vordering vervalt wanneer zij niet binnen zes maanden berecht is; de aan de verdediging, tijdens het voorbereidend onderzoek door de wetten van 25 October 1919 en 19 Augustus 1920 gegeven waarborgen, hadden voor gevolg de rechtspleging langer te doen duren; de maximum-termijn van zes maanden, in alinea 2 van artikel 4 der wet van 25 Maart 1891 opgelegd, kan de parketten in de materieele onmogelijkheid stellen om een regelmatig en tijdig ingestelde vervolging tot een goed einde te brengen : een terugkeer tot het gemeen recht en tot den normalen maximum-termijn van een jaar dringt zich op.

De Minister van Justitie,

P.-E. JANSON.

De Minister van Landsverdediging,

A. DEVEZE.

PROJET DE LOI

ALBERT,

Roi des Belges,

A tous présents et à venir, SALUT!

Sur la proposition de Nos Ministres de la Justice et de la Défense Nationale,

NOUS AVONS ARRÊTÉ ET ARRÈTONS :

Notre Ministre de la Justice et Notre Ministre de la Défense Nationale sont chargés de présenter en Notre nom aux Chambres législatives le projet de loi dont la teneur suit :

ARTICLE PREMIER.

La disposition suivante est ajoutée au livre I du code pénal, dont elle formera l'article 100bis :

« ART. 100bis. — Elles sont appliquées sans exception aux personnes qui, n'étant pas soumises aux lois pénales militaires, ont participé à un crime ou à un délit réprimé par le code pénal militaire. Toutefois, l'emprisonnement militaire est remplacé par un emprisonnement de même durée et la destitution, portée comme peine principale, par un emprisonnement de deux mois à trois ans. »

ART. 2.

L'article 5 du code pénal est abrogé.

ART. 3.

L'alinéa 2 de l'article 1er de la loi du 25 mars 1891, portant répression de la provocation à commettre des crimes ou des délits, est remplacé par les paragraphes suivants :

Quiconque, par l'un des modes indiqués au § 1er, aura directement et méchamment provoqué, sans que cette provocation ait été suivie d'effet, à commettre l'un des délits prévus, soit par les articles 269 à 274, 313, 463, 523, 528, 533, 534, 557, n° 6, § 2 du code pénal soit par le Code pénal militaire, sera puni d'un emprisonnement de huit jours à trois mois et d'une amende de vingt-six francs à mille francs.

Quiconque, par l'un des modes indiqués au § 1er, ou par une propagande systématique, aura directement et méchamment provoqué, même si cette provocation n'a pas été suivie d'effet, à refuser le service militaire, soit en ne se soumettant pas à l'une des opérations du recrutement, soit en n'obéissant pas à un appel ou à un rappel sous les

WETSONTWERP

ALBERT,

Koning der Belgen,

Aan allen, tegenwoordigen en toekomenden, HEIL!

Op voorstel van Onze Ministers van Justitie en van Landsverdediging.

WIJ HEBBEN BESLOTEN EN WIJ BESLUITEN :

Onze Minister van Justitie en Onze Minister van Landsverdediging zijn belast in Onzen naam aan de Wetgevende Kamers het wetsontwerp aan te bieden, waarvan de inhoud volgt :

EERSTE ARTIKEL.

De volgende bepaling wordt, als artikel 100bis, toegevoegd aan Boek I van het Strafwetboek :

« ART. 100bis — Zij worden zonder uitzondering toegestaan op de personen voor wie de militaire strafwetten niet gelden, maar die deelgenomen hebben aan een misdaad of aan een wanbedrijf, waarop het Militair Strafwetboek straf stelt. De militaire gevangenisstraf, echter, wordt vervangen door een gevangenisstraf van denzelfden duur, en de als hoofdstraf ogelegde afzetting, door een gevangenisstraf van twee maanden tot drie jaar. »

ART. 2.

Artikel 5 van het Strafwetboek vervalt.

ART. 3.

De 2^e alinea van artikel 1 der wet van 25 Maart 1891, houdende bestraffing van de aanzetting tot het plegen van misdaden of wanbedrijven, wordt door de volgende paragrafen vervangen :

Met gevangenisstraf van acht dagen tot drie maanden en met geldboete van zes en twintig frank tot duizend frank wordt gestraft al wie, op een van de wijzen in § 1 aangeduid, rechtstreeks en kwaadwillig, doch zonder gevolg, aangezet heeft om een van de misdrijven te plegen welke zijn voorzien hetzij door de artikelen 269 tot 274, 313, 463, 523, 528, 533, 534, 557, n° 6 § 2 van het Strafwetboek, hetzij door het Militair Strafwetboek.

Wordt met dezelfde straffen gestraft al wie, op een van de wijzen in § 1 aangeduid, of door het voeren van een systematische propaganda, rechtstreeks en kwaadwillig, zelfs zonder gevolg, aangezet heeft tot dienstweigering hetzij door zich niet te onderwerpen aan een van de wervingsverrichtingen, hetzij door geen gehoor

armes, soit en ne se présentant pas à une revue d'effectifs, sera puni des mêmes peines.

En cas de récidive dans les cinq ans qui suivent une condamnation encourue en vertu du présent article, l'emprisonnement prévu au § 1er pourra être porté à cinq ans et celui prévu aux §§ 2 et 3 à un an; en outre, l'interdiction de l'exercice des droits énumérés à l'article 31 du code pénal sera prononcée pour un terme de cinq ans à dix ans.

ART. 4.

Le second alinéa de l'article 4 de la loi du 25 mars 1891 est abrogé,

Donné à Bruxelles, le 28 janvier 1933.

ALBERT

PAR LE ROI :

Le Ministre de la Justice,

P.-E. JANSON.

Le Ministre de la Défense nationale,

A. DEVEZE.

te geven aan een oproeping of aan een wederoproeping onder de wapens, hetzij door zich niet bij een manschapmonstering aan te melden.

In geval van herhaling binnenvijf jaar na een op grond van dit artikel opgelopen veroordeeling, kan de door § 1 voorziene gevangenisstraf worden verhoogd tot vijf jaar, en de door §§ 2 en 3 voorziene gevangenisstraf tot een jaar; bovendien wordt de ontzetting uit de in artikel 31 van het Strafwetboek opgesomde rechten, voor een termijn van vijf jaar tot tien jaar uitgesproken.

ART. 4.

De tweede alinea van artikel 4 der wet van 25 Maart 1891 vervalt.

Gegeven te Brussel, den 28 Januari 1933.

ALBERT

VAN 'S KONINGS WEGE :

De Minister van Justitie,

P.-E. JANSON.

De Minister van Landsverdediging,

A. DEVEZE.